

Život

Kako škole pomažu učenicima kojima je preminuo roditelj? 'Najteže nam je bilo zbog dječaka koji je gledao kako mu mama umire'

Jedna od bojazni u toj situaciji je nametljivost u potrebi da se djetetu pomogne

VALENTINA PAVLICA

07. 09. 2025. 60 PREPORUKA

FOTO: UNSPLASH

Smrt roditelja najbolnije je iskustvo koje dijete može doživjeti, a kada se to dogodi u godinama dok dijete pohađa školu, suočavanje s gubitkom ne ostaje samo unutar obitelji. Proces tugovanja tada se širi i u učionicu, a podrška učitelja, razrednika, psihologa i vršnjaka može igrati presudnu ulogu u djetetovu nošenju s tugom.

No koliko su škole spremne pružiti tu podršku i postoje li jasni protokoli za postupanje u ovakvim situacijama? O tome smo razgovarali s ravnateljima i stručnjacima iz sustava obrazovanja, ali i pitali Ministarstvo znanosti i obrazovanja kakva rješenja nude.

Poseban protokol ili službene smjernice za postupanje u takvim situacijama ne postoje, kaže nam na početku razgovora **Josip Tominac**, ravnatelj Osnovne škole Galdovo u Sisku. Svaka škola u takvim situacijama primjenjuje individualan pristup, ovisno o potrebama učenika koji se nosi s traumom.

Specifičan odnos s učenicima

Specifičan odnos s učenicima

Škola kojoj je Tominac na čelu na samu spoznaju o bolesti u obitelji ili [smrti roditelja](#) saziva razredno vijeće razrednog odjela kojem pripada učenik, a ono zatim odlučuje o smjernicama kako će pristupi pojedinom djetetu – od pružanja psihološke pomoći, strategije pomaganja u učenju, odgoda provjera znanja i razgovora s učenikom.

“Naša škola je dosta specifična zbog svog roditeljsko–prijateljskog odnosa prema učenicima koji nam onda pristupaju s povjerenjem i upravo su nam naši učenici prvi izvor informacija. Učitelji i stručno–pedagoške službe su i kao kolektiv izuzetno dobro povezani, puno se razgovara o učenicima i izvan razrednih i učiteljskih vijeća tako da svaka informacija vezana za učenike vrlo brzo dođe do svih onih koji sudjeluju u odgojno–obrazovnom procesu”, pojašnjava.

Maksimalno prilagođavanje situaciji

Na pitanje kako škola postupa nakon informacije o oboljenju roditelja ili smrtnom slučaju u obitelji učenika, Tominac objašnjava da razrednik ili razrednica odmah kontaktira obitelj kako bi ponudili pomoć i podršku.

“Učeniku pristupamo vrlo oprezno i kao tim donosimo strategiju na koji način to učiniti. Neka djeca se odmah otvore i imaju potrebu razgovarati o teškim situacijama kod kuće, a neka se djeca zatvore u sebe i kod takve je djece potreban promišljen pristup. Često razgovaramo s ostalim učenicima u školi, pogotovo bliskim prijateljima učenika koji su u teškoj situaciji, kako bismo dobili što više informacija o stanju o kojem se učenik nalazi. Ako se učenik ne osjeća sigurno pričati sa školskim timom, u suradnji s učenikom i roditeljem predložimo suradnju savjetovališta za djecu i mlade”, objašnjava postupak ravnatelj OŠ Galdovo.

Nastavnici u takvim situacijama maksimalno prilagođavaju obveze učenika koji se suočava s bolesti ili smrću roditelja. “Učenicima se zaista izlazi u susret, a često nam obitelji takvih učenika govore kako im i previše olakšavamo. Određenu razinu znanja i vještina učenici ipak moraju usvojiti, no gradivo se uvijek može pojednostaviti, provjera znanja se uvijek može odgoditi, a loša se ocjena često samo evidentira u bilješke, a ne upisuje kao ocjena dok učenik u potpunosti ne usvoji gradivo. Nastavnici zaista, koliko god mogu, izlaze u susret učeniku”, govori Tominac.

Nametljivost u želji da se pomogne

Jedna od bojazni kod učenika koji proživljavaju traumatično iskustvo je i nametljivost u potrebi da se djetetu pomogne.

“Zaista je teško ‘pogoditi pravu mjeru’ odnosno pronaći pravi pristup koji će biti podržavajući, a da opet nametljivošću ne stvorimo suprotan efekt. Na satovima razrednika

razrednici puno govore upravo o odnosima među učenicima, a posebno se razgovara i s učenicima koji su u istom razredu ili u krugu prijatelja.

Svako dijete se različito nosi sa svojim emocijama pogotovo gubitkom roditelja, a ostala djeca nekako osjete koliko pažnje je dovoljno, a što je previše. Često se upravo o tome razgovara s učenicima i tražimo njihovo mišljenje kako najbolje pristupiti, djeca nam daju drugu perspektivu, svoje viđenje i problema i rješenja”, objašnjava ravnatelj.

Empatija kojom se pristupa učeniku

Nije ni svakom učeniku lako pomoći, a često se kao prepreka bilo kakvom vidu pomoći može naći povučenost i zatvorenost učenika, osobito ako je učenik po svojoj prirodi povučen i prije nego je doživio traumatično iskustvo. Takav slučaj bio je s jednim dječakom u OŠ Galdovo.

“Najteži nam je slučaj bio dječaka kojem je majka bila teško bolesna i ta njezina bolest je na kraju završila preminućem. To dijete nije imalo samo trenutni šok gubitka roditelja, već je dulje vrijeme gledalo kako majka umire. Nekako smo ponosni na sebe zbog empatije kojom smo pristupili tom učeniku i svi zajedno, kao kolektiv mu pokušali olakšati cijeli proces. Njemu je bilo izuzetno teško pomoći jer ničime nije pokazivao tugu”, govori Tominac.

Njegova je škola podršku pružila i dječaku čiji je otac smrtno stradao, kao i djevojčici čiji je otac počinio samoubojstvo.

Sedam učenika u kratkom periodu ostalo bez roditelja

“U jednoj generaciji smo imali sedam učenika koji su u kratkom periodu ostali bez jednog roditelja. Svako ovo dijete se s time nosi na svoj, različit način i pristup svakom djetetu je različit i različite su životne situacije i okolnosti u kojima dijete odrasta. Prvo i osnovno je djetetu dati do znanja da nije samo i da u školi ima podršku.

Kada nam se dijete ‘otvori’, naše je pravilo slušati ga. Odmah iza toga je suradnja s preostalim roditeljem i svima onima koji su uključeni u odgoj djeteta. Izuzetno je važna ta komunikacija s osobama izvan škole kako bi u partnerskom odnosu pomogli djetetu.

Ništa manje nije važna i podrška učitelja čiji je cilj djetetu olakšati cijeli obrazovni proces dok tuguje. Manje je važna ta kvantitativna usvojenost gradiva, fokusiramo se na važnost psihičkog stanja djeteta. Ako procijenimo da je djetetu potrebna stručna pomoć, savjetujemo uključivanje u nju. Cilj nam je postojanje škole kao mjesta sigurnosti i povjerenja”, zaključio je Tominac.

Pravilnici i protokoli nemaju smisla

Svaki je gubitak drugačiji, pa stoga propisivanje pravilnika i službenih protokola za ovakve situacije zapravo nema smisla, kaže nam **Petar Smontara**, stručni suradnik pedagog u Gimnaziji Antuna Gustava Matoša u Samoboru.

“Nije isto je li djetetu umro otac nakon četverogodišnje borbe s malignom bolešću ili pak majka poginula radeći kao bankovna službenica, i to kao kolateralna žrtva tijekom pljačke. Dakle, svakom učeniku se pristupa individualno, u skladu s razvojnom dobi, procjenom potreba, dostupne podrške i mogućih rizika”, govori Smontara.

U samoborskoj gimnaziji, u kojoj Smontara radi s učenicima u dobi od oko 14 do 18 godina, razrednici uglavnom prvi saznaju neželjenu vijest, a zatim ju prenose članovima razrednog vijeća i stručno-razvojnoj službi škole. “Ovisno o procjeni i željama učenika, pogrebu nazoče učenici iz razreda s kojima se prethodno na satu razrednika porazgovara i pripremi ih za sprovod”, kaže.

Slušanje i empatija najvažniji

Kada se traumatični gubitak dogodi učeniku u njegovoj školi, Smontara navodi da se obavlja razgovor s djetetom, kao i s preostalim živućim roditeljem. “Svaki gubitak rezultira žalovanjem, a normalno intenzivno žalovanje u slučaju gubitka roditelja traje do dvije godine. Reakcije djeteta na gubitak ovise o razvojnoj dobi, osobinama ličnosti, ego snagama, načinima sučeljavanja, emocionalnoj podršci i okolinskim faktorima, poput škole, koji mogu otežati taj proces”, ističe stručnjak i dodaje:

“Stavljanjem u središte interesa učenikove potrebe, uz bezrezervnu podršku, aktivno slušanje i empatijsko razumijevanje je najviše što možemo učiniti. Ponekad, s obzirom na svoj pedagoški habitus, osobine, obiteljske konstelacije i životno iskustvo, to može biti i razrednik koji nerijetko najbolje poznaje učenika.

Nažalost, rijetka su iskustva kada zbog reakcija ili ponašanja, na primjer disocijacije ili autodestruktivnosti, učenika treba uputiti na procjenu i tretman stručnjaku za mentalno zdravlje. Načelno, tuga je normalan proces, ali u određenim situacijama zahtjeva pomoć koja je nužna”.

Razumijevanje, ali ne i sažalijevanje

Gimnazija Samobor učenicima kojima je preminuo roditelj prilagođavaju obveze, no “u skladu sa starim pedagoškim načelom – jasno u načelima i blago u postupanju”.

“Pritom je važno da učenik dobije dojam da ga se razumije, a ne sažalijeva, podrži motivacijski i u specifičnim interesima. Osim toga, kontinuirano ga se opservira i komunicira s užom obitelji pa ako i postoje određene dileme i poteškoće rješavaju se na vrijeme i u najboljem interesu djeteta”, kaže pedagog. Za razliku od pedagoga i psihologa, nastavnici se tijekom studija ne bave ovakvim temama – no Smontara ističe da “velika

nastavnici se tijekom studija ne dave stvarnim testovima, te Smontara istice da "većina nastavnika ima iskustva u radu s djecom i mladima, a nerijetko su i sami tijekom profesionalne i razvojne putanje doživjeli i osobne gubitke".

Na kraju, najvažnije je oslušivati učenika i opažati njegov govor tijela. "Ako ne znamo što se događa u nečijoj glavi trebali bismo ga pitati. Mogao bi nam reći", zaključuje Smontara.

Kako Ministarstvo pomaže?

Iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih na naš upit o tome kako obrazovni sustav pruža podršku učenicima odgovaraju da "kroz propise iz svog djelokruga rada, omogućava sustavnu podršku učenicima koji su doživjeli traumatičan događaj".

Osim podrške stručnih suradnika školske ustanove, resorno ministarstvo "u suradnji sa savjetnicima Agencije za odgoj i obrazovanje osigurava stručnu savjetodavnu podršku odgojno-obrazovnim djelatnicima sa svrhom osposobljavanja za pružanje podrške učenicima koji su doživjeli traumatični događaj te njihovim vršnjacima". "Putem uključivanja Timova za psihološke krizne intervencije Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih djeluje na rješavanje traumatičnih kriznim situacija i prevenciju tragičnih posljedica", stoji u kratkom odgovoru Ministarstva na naš upit.

Ostale članke u seriji tekstova o suočavanju djeteta sa smrću roditelja možete [pročitati ovdje](#).

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

[škola, dijete, osnovna škola, emocije,](#)
[srednja škola, trauma, smrt roditelja,](#)

TELEGRAM

Vijesti	Najnovije	Magazin	Pratite nas	Plus
Vijesti	Rat u Ukrajini	Telesport	Facebook	Pretplata za fizičke korisnike
Politika&Kriminal	Hrvatska	Super1	YouTube	Pretplata za poslovne korisnike
Komentari	Zagreb	PitanjeZdravlja	Instagram	Pošaljite nam vijest
Biznis&Tech	Split	OpenSpace	TikTok	Impressum
Velike priče	Rijeka		Twitter	Oglašavanje
Život	Osijek		WhatsApp	
Kultura			RSS	

Kontakt
Uvjeti korištenja
Pravila privatnosti

Sva prava pridržana © 2025 Telegram Media Grupa d.o.o.